

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

KÖNSSTEREOTYPER I DEN POLITISKA VARDAGSRAPPORTERINGEN, FINNS DE?

Annie Alsterholm

Antal ord: 11895

Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Examensarbete statsvetenskap
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2018
Handledare:	Helena Olofsdotter Stensöta

Abstract

Denna uppsats ämnar undersöka hur media porträtterar manliga och kvinnliga ministrar i vardagspolitiken. Uppsatsen tar avstamp i tidigare studier om medial framställning av manliga och kvinnliga politiker i samband med politiska skandaler, eller då politiker utsätts för stark medial uppmärksamhet. Förutom inriktning på vardagspolitik fokuserar uppsatsen även på porträtteringen av ministrar i stereotypiskt ”kvinnliga” och ”manliga” politikområden.

Politikområdena som jämförs är socialpolitik och försvarspolitik där de föregående ministrarna ställs mot de nuvarande. Socialministrarna som jämförs är Göran Högglund och Annika Strandhäll medan försvarsministrarna är Karin Enström och Peter Hultqvist.

Uppsatsens metod är kvalitativ textanalys där tidningsartiklar utgör materialet. Artiklarna identifieras genom Mediearkivet och väljs utifrån att de innehåller beskrivningar av ministrarna. Genom att ställa ett antal öppna frågor till artiklarna utvecklas kategorier som pekar på mönster i hur ministrarna beskrivs, vilka jämförs i analysen.

En huvudsaklig slutsats av analysen är att både manliga och kvinnliga politiker porträtteras utifrån utseende och person, vilket är intressant då tidigare studier främst pekat på fall där sådant fokus riktas mot kvinnor. Dock pekar analysen på att dessa porträtteringar präglas av könsstereotypa skillnader. Andra slutsatser i uppsatsen kretsar kring att könsstereotypa skillnader kan identifieras såväl inom som mellan politikområdena, vilket skulle kunna innebära att framtida forskning inte enbart bör fokusera på *om* könsstereotypifieringar existerar, utan även *hur* de förekommer.

Nyckelord: Stereotypifiering, Könsstereotyper, Könsroller, Vardagspolitik, Medieporträttering.

Innehåll

1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställningar	7
3. Forskningsproblemets relevans	9
3.1. Utomvetenskaplig och inomvetenskaplig relevans	9
3.2 Medias roll i demokratier	9
3.3 Genusteori.....	10
3.4. Könstereotyper och könskodade politikområden.....	10
3.5 Stereotyper.....	10
4. Tidigare forskning	12
4.1 Porträttering av kvinnliga och manliga politiker i skandaler	12
4.2 Rapportering av manliga och kvinnliga politiker	13
5. Metod och urval	15
5.1 Val av ministrar och politikområden	15
5.2 Kvalitativ textanalys som metod	15
5.3 Material.....	15
5.4 Analysarbete och analysverktyg	16
5.5 Tolkningsarbetet	17
6. Analys	18
6.1 Socialpolitiskt område	18
6.1.1 Karaktärsdrag och egenskaper.....	18
6.1.2 Beskrivningar av hur ministrarna agerar	19
6.1.3 Känslomässiga reaktioner.....	21
6.1.4 Utseende och kropp	22
6.1.5 När ministrarna ifrågasätts.....	24
6.1.6 Påverkar ministrarna porträtteringen?	25
6.1.7 Påverkan på politiskt budskap	26
6.2 Försvarspolitiskt område	28
6.2.1 Karaktärsdrag och egenskaper	28
6.2.2 Beskrivningar av hur ministrarna agerar	29
6.2.3 Känslomässig reaktion.....	31
6.2.4 Utseende och kropp	31
6.2.5 När ministrarna ifrågasätts.....	32
6.2.6 Påverkar ministrarna porträtteringen?	34

6.2.7 Påverkan på politiskt budskap	34
6.3 Analys av politikområdena.....	35
6.3.1 Karaktärsdrag och egenskaper	35
6.3.2 Beskrivning av hur ministrarna agerar	35
6.3.3 Känslomässiga reaktioner	36
6.3.4 Utseende och kropp	36
6.3.5 När ministrarna ifrågasätts.....	36
6.3.6 Påverkar ministrarna porträtteringen?	36
6.3.7 Påverkan på politiskt budskap	37
7. Slutsatser	38
8. Avslutande diskussion.....	41
9. Referenslista.....	42
10. Appendix	44

1. Inledning

Bara någon timme efter riksdagsvalet 2018 stod partiledarna för Alliansen i SVT:s studio och svarade på frågor om valresultatet. Som en sista fråga ville programledaren Anna Hedenmo veta vad partiledarna längtade efter nu när valet var över (INTEgration 2018, SVT valvaka). Kristdemokraternas partiledare Ebba Bush Thor började då att beskriva att hennes främsta mål är att påbörja arbetet för att omsätta sin politik i regeringsställning, varpå programledaren avbryter för att och säga: ”Nej! Vad längtar du efter just nu? Du längtar väl hem till dina barn eller något?”

Trots att Hedenmos sätt att avbryta partiledaren skulle kunna tolkas som ett sätt att förtydliga att hon ville lämna diskussionen om valet, går det att fråga sig om hon hade valt att rikta fokus på barn och föräldraskap på det här sättet om en manlig politiker hade svarat likadant som Bush Thor?

Ovanstående situation där programledaren på ett subtilt och kanske omedvetet sätt pekar på Bush Thors föräldraroll, väckte mitt intresse för medias framställning av manliga och kvinnliga politiker. Trots att förbättringar skett avseende kvinnors roll i den politiska sfären uppstår fortfarande situationer, subtila eller ej, som får en att fundera över hur medieporträtteringen av politiker ser ut i dagens ”jämställda” Sverige.

Tidigare forskning har främst fokuserat på skillnader i medial porträttering av män och kvinnor i politiska skandaler, eller när politiker på andra sätt står inför stark medial bevakning. Bromander (2012 s.9) beskriver att politiska skandaler präglas av oförutsägbarhet och hastigt förändrar den vardagliga diskussionen i media. Inom skandaler är överskridande av normer med juridiska eller moraliska övertramp centralt, liksom att allmänheten reagerar och visar missnöje. Det har visats att kvinnliga politiker inom skandaler utsätts för hårdare ton och bedömning än manliga politiker (Bromander 2012 s.204). Studier pekar även på fall då yttre attribut och privat sfär hamnar mer i centrum hos kvinnliga politiker (Hammarlin och Jarlbro 2014 s.104).

Denna uppsats ämnar undersöka hur media porträtterar manliga och kvinnliga politiker i ”vardagspolitiken”. Med detta avses porträttering i den vardagliga politiska debatten där medierapporteringen inte styrs av någon skandal eller större händelse. För att undersöka detta genomförs en jämförelse över hur manliga och kvinnliga ministrar framställs i media. Utöver kön är även ministrarnas politikområde centralt i denna uppsats, där de tillhör ett typiskt

”manligt” eller ”kvinnlig” område. Utgångspunkt för detta är att det finns könsstereotypa föreställningar om olika politikområden (Bromander 2012 s.53).

Att undersöka porträttering av manliga och kvinnliga ministrar i vardagspolitiken är intressant då det utifrån denna vinkling är förhållandevis outforskat. Politiska skandalers koppling till politikerförtroende nämns i Kumlin och Esaiasson (2012 s.263) och kan vara en av anledningarna till att fokus ofta riktas mot dessa situationer. Att undersöka vardagspolitik är emellertid intressant eftersom den största delen av politiken trots allt inte sker i samband med skandaler eller stora händelser, utan i situationer som är vardagliga.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka om det förekommer könsstereotypifiering i medias rapportering av det som här kallas ”vardagspolitiken”. Uppsatsen undersöker hur kvinnliga och manliga ministrar porträtteras i media, där ministrarna i fråga tillhör det stereotypiskt ”manliga” området försvarspolitik eller det stereotypiskt ”kvinnliga” området socialpolitik.

Uppsatsens förväntningar om utfall tar avstamp i tidigare forskning om hur män och kvinnor porträtteras i samband med politiska skandaler. Bromander (2012 s.203) menar att politiska skandaler är medialt intensiva med stort fokus på det personliga, vilket blir särskilt starkt mot kvinnliga politiker. Fokus i denna uppsats är att undersöka om och hur dessa stereotyper även återfinns i vardagspolitiken.

Förekomsten av stereotypa föreställningar om ”manliga” och ”kvinnliga” politikområden kan även innebära förväntningar avseende ministrarnas porträttering. Det går exempelvis att tänka sig att porträtteringen av en kvinnlig minister som hanterar ”hårda” och därmed stereotypiskt manliga politiska frågor blir mer ifrågasatt, än en kvinna som hanterar ”mjuka” och stereotypiskt kvinnliga frågor. Därmed finns även en förväntan om förstärkt stereotypifiering, det vill säga att könsstereotyper blir tydligare och mer framträdande då kvinnliga politiker arbetar inom ”kvinnliga” politikområden och manliga politiker inom ”manliga” politikområden.

I följande uppsats ska nedanstående frågeställningar försöka besvaras. Frågeställningarna behandlas utifrån ett induktivt förhållningssätt vilket innebär att de besvaras utifrån studiens empiriska material. Fråga 1 och 2 är studiens övergripande frågor medan 3-7 är underfrågor. De sistnämnda är formulerade med avstamp i tidigare studier vilket gör dem något mer deduktiva i sin karaktär.

Övergripande frågor

1. Hur porträtteras kvinnliga och manliga ministrar inom det socialpolitiska området i vardagspolitiken?
2. Hur porträtteras kvinnliga och manliga ministrar inom det försvarspolitiska området i vardagspolitiken?

Underfrågor

3. Förekommer stereotypifiering mellan manliga och kvinnliga ministrar inom respektive område?
4. Förekommer stereotypifiering mellan politikområdena?
5. Förekommer förstärkt stereotypifiering av kvinnlig minister inom ”kvinnligt” politikområde och manlig minister inom ”manligt” politikområde?
6. Riktas mer fokus på utseende och person när kvinnliga ministrar porträtteras?
7. Kopplas medias porträttering av ministrarna till politisk kompetens?

3. Forskningsproblemets relevans

I nedanstående text beskrivs forskningsproblemet utifrån utomvetenskapligt och inomvetenskapligt perspektiv. Därefter diskuteras frågans relevans utifrån teorier om medias roll, genussystemet samt könsstereotyper.

3.1. Utomvetenskaplig och inomvetenskaplig relevans

Att undersöka hur manliga och kvinnliga politiker porträtteras i media är viktigt då det kan säga något om hur jämställt samhället är. Att undersöka hur denna porträttering ser ut i vardagspolitiken snarare än i situationer av skandaler, är ett sätt att bygga vidare på detta forskningsfält. Studiens fokus på porträttering utifrån ”manliga” och ”kvinnliga” politikområden blir ytterligare ett sätt att bidra till forskningsområdet.

Som tidigare beskrivs är politiska skandaler medialt intensiva med stort fokus på person. Det går att tänka sig att detta personfokus inte är lika framträdande i vardagspolitik, och att könsstereotyper kan vara mer subtila och svårare att upptäcka. Det går således att se jämförelsen som görs i denna studie som ett ”hårdare typ av test” av teorier om könsstereotypifiering i politiken, eller ett kritiskt fall under ogynnsamma omständigheter (Esaiasson et al 2017 s.163). Vi vet att könsstereotypifiering förekommer i skandalsituationer och hur denna ser ut, men förekommer det också i medias vardagsrapportering av politiken? I så fall visar det att teorierna om könsstereotypifiering står sig starkare än vi tidigare visste.

3.2 Medias roll i demokratier

Att jämföra den mediala porträttering av ministrar är intressant då medias roll är betydande i demokratier. Petersson (2004 s. 3) hänvisar till maktutredningen (SOU 1990:44) där media beskrivs som avgörande avseende kommunikation mellan maktutövningen i samhället och dess medborgare. Bromander (2012 s.13) menar att en jämlik och balanserad representation i nyhetsrapporteringen är en viktig del i relationen mellan demokrati och media.

Enligt undersökningen Global Media Monitoring Project framkommer emellertid att kvinnor figurerar mindre i nyhetsmediala sammanhang än män (Bromander 2018 s.48). Avseende området politik visar studien på att kvinnor endast utgör 18 % av de rapporterade nyheterna på ett globalt plan. I ett svenskt perspektiv ligger siffran på 28 %. Hammarlin och Jarlbro (2014 s.9) menar emellertid att det utöver jämställd representation är av lika stor vikt att människor blir bemötta av respekt när de figurerar i media.

3.3 Genusteori

Att jämföra porträtteringen av kvinnor och män är intressant då politiken är en av många sfärer som historiskt sett tillhört mannen. Gemzöe (2014 s.87) hänvisar i ett översiktsverk till Simone de Beauvoirs klassiska verk "Det andra könet" från 1949, som menar att kvinnan uppfattas och definieras i förhållande till mannen och blir därför "den andra" i samhället. Att mannen utgör normen pekar även Hirdman (1988 s.7-9) på i redogörelsen över begreppet Genussystemet. Enligt Genussystemet hålls det som anses "manligt" och "kvinnlig" isär i samhället.

3.4. Könstereotyper och könskodade politikområden

Utifrån existerande föreställningar om hur män och kvinnor förväntas bete sig finns även förväntningar på vilka politikområden som lämpar sig bäst för kvinnliga respektive manliga politiker. En vanlig föreställning är att män är bättre på att hantera "hårda" politiska frågor, medan kvinnor förväntas ha en fallenhet för "mjuka" politiska frågor (Bromander 2012 s.53). Enligt författaren rör "kvinnliga" områden vård, skola, jämställdhet, familj och utbildning, medan typiskt "manliga" frågor handlar om näringsliv, försvar, ekonomi, säkerhet, utrikesfrågor, jordbruk och juridik.

I sin undersökning av huruvida det existerar könsmönster inom riksdagens utskott, beskriver Wägnerud (1996) att det finns områden inom politiken som uppfattas som kvinnligt eller manligt kodade. Wägnerud (1996 s.129) menar på att kvinnor tenderar att engagera sig inom sektorer som socialpolitik och kulturpolitik, medan män i högre utsträckning sysslar med ekonomiska och tekniska frågor. Även Oskarson och Rohdén (2002 s.123) menar att könsmönster inom politiken existerar. Genom att undersöka huruvida det skiljer sig mellan mäns och kvinnors åsikter avseende sakfrågor, ideologi och prioriteringar, pekar författarna på att män i högre grad prioriterar ekonomi och kvinnor frågor som handlar om välfärd. Trots att dessa mönster förefaller ha fortsatt fäste pekar författarna på viss tendens till att fler män prioriterar välfärdsfrågor än tidigare.

3.5 Stereotyper

Förekomsten av könskodad politik kan hänvisas till Walter Lippmans (1922) begrepp "stereotyping". Wägnerud (1996 s.136) utgår från John Hardings redogörelse över Lippmans stereotypsperspektiv, där det framkommer att användandet av attitydmätningar möjliggör ett identifierande av stereotypa uppfattningar inom olika grupper. Inom den politiska sfären har "stereotyping" kunnat användas för att undersöka hur manliga och kvinnliga politiker

uppfattas (Wängnerud 1996 s.136). Två talande exempel är tendensen till uppfattningen om att kvinnor inte är lika starka politiska ledare som män, samt att kvinnliga politiker förväntas hantera socialpolitikens område bättre än det ekonomiska.

Diekman och Eagly (2000 s.1172) beskriver hur stereotypa föreställningar om män och kvinnor kan förklaras utifrån social rollfördelning. Genom att män och kvinnor haft olika uppgifter och roller i familjesfären samt yrkeslivet, har även olika typer av förväntningar på karaktärsdrag skapats. Författarna hänvisar till Bakan (1966) och beskriver hur individualistiska egenskaper blivit manligt kodade medan ett gemensamhetstänk klassas som kvinnligt. Diekman och Eagly (2000 s. 1173) pekar vidare på att matematiska och rationella tankesätt går ihop med maskulina stereotyper, medan kreativitet och intuition snarare klassas som feminint. Gällande fysiska stereotyper pekar författarna på att styrka och kraft uppfattas som manligt medan skönhet och sensualitet anses kvinnligt.

4. Tidigare forskning

Skillnader i medias porträttering av manliga och kvinnliga politiker har tidigare belysts genom studier om politiker som befinner sig under stark medial uppmärksamhet samt i situationer av politiska skandaler. Nedanstående text redogör för studier som pekar på skillnader i porträttering av män och kvinnor i samband med politiska kriser, vilket följs av studier som lyfter skillnader då media rapporterar om kvinnor och män som är nya i politiken.

4.1 Porträttering av kvinnliga och manliga politiker i skandaler

Bromander (2012 s.202) pekar på ett antal aspekter som skiljer sig gällande medias rapportering av kvinnliga och manliga politiker i kris. För det första rapporterar media betydligt mer om kvinnors politiska skandaler än om mäns. Det tycks alltså finnas ett större intresse i att rapportera om när kvinnor begår misstag än när män gör det. Rapporteringen av kvinnliga politikernas skandaler innebär betydligt större fokus på privat sfär än den mediala bevakningen av manliga politiker (Bromander 2012 s.203). Det finns även en större acceptans mot de felsteg manliga politiker gör i sitt privatliv, där media tycks separera politikerns yrkesroll med rollen som privatperson, vilket verkar vara mer sammanslaget gällande porträttering av kvinnliga politiker. I linje med detta menar Bromander (2012 s. 205) även på att artiklar om kvinnliga politikernas skandaler riktar större fokus på person snarare än händelse.

Bromander (2012 s. 204) pekar även på att medias ton är mer dömande mot kvinnliga politiker i blåsväder än mot män i samma situation. Att manliga politiker bemöts av större acceptans för sina misstag märks exempelvis genom att fler kvinnliga politiker i kris förväntas avgå än manliga politiker. Enligt författaren riktas krav på avgång i 53% av fallen med kvinnliga politiker, medan siffran för män är 36%. Bromander (2012 s.205) pekar även på observerade skillnader i att manliga politiker i skandaler presenteras med fullständigt namn samt tjänstetitel, där kvinnliga politiker enbart presenteras med sitt fullständiga namn.

Hammarlin och Jarlbro (2014) redogör för medias framställning av Mona Sahlin under ”Tobleroneaffären” år 1995. Utifrån författarnas undersökta material framkommer att 44 % av artiklarna riktade fokus på Sahlins privatliv och 3% enbart berörde sakfrågan (Hammarlin & Jarlbro 2014 s. 100). Trots att själva skandalen handlade om att Sahlin gjort privata köp med ett kreditkort avsett för arbetet, kom många av artiklarna att handla om hennes roll som mamma och kvinna. Ofta ställdes Sahlins roll som förälder mot politikerrollen där hon kritiserades för att försöka vara både och (Hammarlin och Jarlbro 2014 s. 110–111). Medias

porträttering av Sahlin under denna period präglades även av fokus på hennes utseende och klädval. Även här fanns fokus på hennes roll som kvinna där hon dels kunde framställas som ”för mycket” när hon valde viss typ av makeup, samtidigt som hon kritiserades för att inte vara tillräckligt feminin (Hammarlin & Jarlbro 2014 s.116).

4.2 Rapportering av manliga och kvinnliga politiker

Nedanstående text fokuserar på skillnader i samband med att manliga och kvinnliga politiker är nya i politiken då de kandiderar till, eller är nytillträdna på en politiska post.

Kvantitativa skillnader

I en undersökning av svensk nyhetsrapportering i samband med att nya partiledare väljs, studerar Hammarlin och Jarlbro (2014 s. 52) innehåll i artiklarna. De pekar på att det endast är 39% av artiklarna skrivna om de kvinnliga partiledarna som enbart fokuserar på politiska sakfrågor. Enligt undersökningen ligger fokus på politik snarare än person i 61% av artiklarna om männen. Hammarlin och Jarlbro (2014 s.78) lyfter även att manliga partiledares ledaregenskaper omnämns i 75% av artiklarna medan detta endast sker i 25 % av artiklarna om kvinnorna.

Kvalitativa skillnader

I en internationell studie pekar Ross (1995) på skillnader i medial porträttering av manliga och kvinnliga politiker i samband med att Margaret Beckett kandiderade till partiledare för Labour-partiet i Storbritannien 1994. Ross (1995 s. 501–502) beskriver hur Beckett som enda kvinna i partiledarkampen blev porträtterad mer negativt än motståndaren Tony Blair. Enligt författaren kunde en ”positiv-negativ” framställning identifieras av de båda kandidaterna, vilket innebar olika vinkling från media. När Blair var en ”ungdomlig 40-någoting”, var Beckett ”Post-klimakteriet”, och då Blair var ”lyckligt gift med en dotter till en skådespelare”, hade Beckett ”stulit en annan kvinnas man”.

I en studie om nyhetsmedias framställning av kandidater i amerikanska guvernörs- och senatsval, pekar Byström, Robertson och Banwart (2001 s. 2009) på att kvinnor porträtteras utifrån könstillhörighet, personlighet och privatliv på sätt som inte sker för män. I en svensk kontext lyfter Hammarlin och Jarlbro (2014 s. 54) exemplet där media porträtterade partimedlemmarna i Feministiskt initiativ på ett objektifierande och aggressivt sätt i samband med att de var nya i politiken. Medias fokus låg i detta fall främst på kvinnornas utseende, kroppar och personliga attribut.

Genom att jämföra rapporteringen av Jonas Sjöstedt och Annie Lööf som nyttillträdda partiledare pekar Hammarlin och Jarlbro (2014 s. 66) på att det förekommer skillnader i medias beskrivningar. Exempelvis innehöll artiklar om Sjöstedt fler beskrivningar av positiva egenskaper än de om Lööf. Skillnaden blev emellertid särskilt tydlig när författarna bytte ut namnen på ett antal artiklar där Sjöstedts namn användes istället för Lööfs (Hammarlin & Jarlbro 2014 s.68). På detta sätt gick det att se hur Lööf exempelvis kunde framställas som en liten flicka, eller som oseriös och inkompetent, medan Sjöstedt ofta porträtterades som trygg, kompetent och kunnig.

Gällande beskrivningar utifrån ledaregenskaper menar Hammarlin och Jarlbro (2014 s.79) att manliga partiledare ofta beskrivs utifrån krigsmetaforer i kombination av att vara lugna och kompetenta. När väl kvinnliga partiledare porträtteras utifrån ledaregenskaper är det vidare vanligt att det sker med negativ klang.

5. Metod och urval

5.1 Val av ministrar och politikområden

I denna uppsats jämförs och analyseras den mediala framställningen av fyra ministrar från två olika politikområden. Utifrån de valda områdena socialpolitik och försvarspolitik jämförs medias porträttering av en manlig och en kvinnlig minister. Inom det socialpolitiska området ställs dåvarande socialminister Göran Högglund mot nuvarande socialminister Annika Strandhäll. Gällande det försvarspolitiska området jämförs dåvarande försvarsministern Karin Enström med den nuvarande försvarsministern Peter Hultqvist.

Ovanstående politikområden är lämpliga för studien då socialpolitik klassas som typiskt ”kvinnligt” område och försvarspolitik som typiskt ”manligt”. Vidare är ovan nämnda ministrar passande eftersom det innebär att män och kvinnor blir jämförelseobjekten för båda politikområdena. I nedanstående analys står både kön och politikområde i centrum för jämförelsen.

5.2 Kvalitativ textanalys som metod

För att undersöka hur ovanstående ministrar porträtteras i media analyseras tidningsartiklar. Eftersom uppsatsen ämnar ta reda på hur ministrarna porträtteras, snarare än hur ofta vissa benämningar förekommer, är kvalitativ textanalys den metod som lämpar sig bäst. En analys av texter istället för exempelvis tv-debatter är att föredra då artiklar bättre fångar upp politiken i vardagssammanhang. Medan debatter ofta förekommer i samband med val eller någon aktuell och kontroversiell fråga, kan en textanalys lättare komma åt diskussioner i vardagen. För att kunna identifiera detaljer och mönster i porträtteringarna krävs således en metod som innebär noggrann läsning där även artiklarnas helhet och kontext beaktas.

5.3 Material

Materialet som används i uppsatsen utgörs av tidningsartiklar från Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Valet av tidningarna beror på att de är Sveriges största dagstidningar och är av olika politisk färg, där Dagens Nyheter är oberoende liberal och Svenska Dagbladet obunden moderat (NE 2018). För att selektera artiklarna används databasen Mediearkivet. Sökord och tidsintervall presenteras i nedanstående tabell.

Tidsintervallen som används är mellan de datum som politikerna suttit på ministerposten. Eftersom Högglunds ministerperiod är avsevärt mycket längre än de andras, kortades denna ner från åren 2006–2014 till 2010–2014. Tidsintervallen minskades på detta sätt för att

komma närmare de andra ministrarna i tid. Även de ministrar som sitter på sin post i nuläget tilldelades slutdatum för sökningen, vilket beror på att Mediarkivets sökverktyg kräver detta.

Sökorden som användes var: ministrarnas namn, ministertitel, jag, han/hon, honom/henne samt olika ord kopplade till politikområdet. Ministrarnas namn och ministertitel valdes för att fånga upp artiklar om ministern i fråga. Ord som ”jag” och ”han/hon” valdes för att få fram artiklar som innehöll mer beskrivningar av ministrarna än enbart hänvisning till namnet. Vidare valdes olika ord kopplade till de olika politikområdena för att fånga upp artiklar som handlade om ministern i ”sitt eget” område. De tre första sökorden placerades i sökverktygets ruta för ”ord som måste vara med i artikeln”.

I samband med sökningen efter artiklar om Hultqvist utslöts de som innehåller ordet ”IT-skandal”, vilket beror på att händelsen och dess mediala fokus går ihop med vad Bromander (2012 s.9) beskriver som en politisk skandal.

I studien analyseras alla typer av artiklar, men då fokus ligger på att undersöka hur media porträtterar ministrarna sorterades emellertid artiklar skrivna av politiker bort. Vidare sorterades även artiklar bort där det inte förekommer någon ytterligare beskrivning av ministern än att personen nämns vid namn eller enbart citeras.

Minister	Tidsintervall	Sökord
Göran Högglund	2010-10-03 – 2014-10-03	Socialminister, Göran Högglund, Jag, Han, Honom, Sjukvård, Vårdpolitik, Omsorgsfrågor
Annika Strandhäll	2014-10-03 – 2018-10-03	Socialminister, Annika Strandhäll, Jag, Hon, Henne, Sjukvård, Vårdpolitik, Omsorgsfrågor
Karin Enström	2012-04-18 – 2014-10-03	Försvarsminister, Karin Enström, Jag, Hon, Henne, Nato, Försvaret, Försvarspolitik
Peter Hultqvist	2014-10-03 – 2018-10-03	Försvarsminister, Peter Hultqvist, Jag, Han, Honom, Nato, Försvaret, Försvarspolitik

Tabell 1: Sökord och tidsintervaller.

5.4 Analysarbete och analysverktyg

Arbetet med att analysera artiklarna inleddes med en genomläsning av samtliga artiklar, ofta flera gånger, för att få en bild av materialet. Därefter bearbetades materialet induktivt, vilket innebar att följande öppna frågor ställdes till materialet för att rama in det väsentliga för

studien. Arbetet innebar konkret att textpartier och citat där ministrarna beskrevs rödmarkerades för att på så sätt lyfta fram hur dessa beskrivningar förekommer.

- Förekommer beskrivningar av hur ministern är som person?
- Riktas fokus på privat sfär eller utseende?

5.5 Tolkningsarbetet

Efter att ha bearbetat materialet induktivt kunde mönster urskiljas i de rödmarkerade partierna. De sammanställdes sedan till nedanstående kategorier.

- 1. Karaktärsdrag och personliga egenskaper.** Kategorin fångar upp beskrivningar av ministrarna i form av adjektiv, det vill säga beskrivningar av ministrarna som personer.
- 2. Beskrivningar av hur ministrarna agerar.** Kategorin fångar upp beskrivningar av ministrarna i form av adverb, det vill säga ord för hur ministrarna agerar eller går tillväga.
- 3. Känsломässig reaktion.** Kategorin fångar upp beskrivningar av ministrarnas känsломässiga reaktioner.
- 4. Utseende och kropp.** Kategorin fångar upp beskrivningar i form av yttre attribut, vilket inkluderar beskrivningar av ministrarnas kroppar.
- 5. När ministrarna ifrågasätts.** Kategorin fångar upp beskrivningar av ministrarna i samband med att de blir kritiserade.
- 6. Påverkar ministrarna porträtteringen?** Kategorin fångar upp huruvida ministrarna själva är delaktiga i porträtteringen.
- 7. Påverkan på politiskt budskap.** Kategorin fångar upp huruvida porträtteringarna i de granskade artiklarna påverkar och ”spiller över” på ministrarnas politiska budskap.

6. Analys

I nedanstående analys presenteras empirin utifrån kategorierna från föregående kapitel. Varje kategori följs av en jämförelse mellan porträtteringen av den kvinnliga och manliga ministern. Detta sker utifrån ett politikområde i taget. Därefter jämförs politikområdena med varandra, vilket görs utifrån samma kategorier.

6.1 Socialpolitiskt område

6.1.1 Karaktärsdrag och egenskaper

Hägglunds förmåga att skämta beskrivs i olika artiklar och framställs mestadels som en tillgång för socialministern, vilket kan illustreras med följande citat: ”Med humor avväpnade Göran Hägglund kritiska frågor från Anna Hedenmo och Mats Knutsson om kvotering och föräldraförsäkringen” (Arvidsson, 2010, 1 september), eller utifrån rubriken: ”Han tacklar allvar med humor” (Krafft 2014, 23 januari). I en annan artikel beskrivs ministern utifrån sin ”humor och självdistans”, där även humorn beskrivs vara en orsak till att ”KD-ledaren är populärare än sitt parti” (Hennel, 2014, 29 juli). Författaren lyfter visserligen även att Hägglund kan kritiserats för humorn, då den riskerar att stå i vägen för politiken. Hägglund framställs även som lågmäld och ödmjuk, ”KD:s working class hero” enligt Hennel (2014, 29 juli). Egenskaper som i kombination med Hägglunds kristna tro också beskrivs kunna hindra honom från att kunna ”väsas armbågarna”.

Att Hägglund målas upp som en trevlig och rolig person är återkommande i det analyserade materialet. När Kristdemokraternas framtid diskuteras pekar artikelförfattaren på att det är svårt att hitta någon som inte tycker om Hägglund, men ställer sig samtidigt frågan om ministern kanske är ”för trevlig?” (Larsson, 2011, 6 februari).

I en intervju med **Strandhäll** där Eriksson (2017, 11 november) följer med på besök i hennes gamla bostadsområde, på en skola och i en boxningsklubb, beskrivs socialministern som en ”färgstark feminist bland alla gråsossar” och en ”jämställdhetskämpe”. Andra begrepp som artikelförfattaren beskriver ministern med är ”underdog”, ”selfmade” och ”outsider”. Under besöket på Narvas boxningsklubb pekar Eriksson (2017, 11 november) på att Strandhäll helst undviker att utöva idrott, men att hon gärna diskuterar dess viktiga roll för folkhälsan. I samband med denna diskussion som fokuserar på Strandhälls bristfälliga förmåga att utöva sport, övergår författaren även till att lyfta ministerns ”fumlighet” i jobbsammanhang, där Strandhäll kan ”aspirera på titeln som Mister Papphammar i regeringen Löfven”. På detta

tema avslutar artikelförfattaren med följande beskrivning: ”Eftersom Annika Strandhäll kommer från Göteborg går det kanske an med en ordvits eller två: Hon är en socialminister som vågar vara just en social minister. Hon har kanske en usel högerkrok men golvar några av dem på Narva med charm”.

Jämförelse- karaktärsdrag och egenskaper

Utifrån ovanstående redovisning går det att konstatera att det finns både likheter och skillnader i porträtteringen av ministrarnas karaktärsdrag. Det förekommer beskrivningar av hur Hägglund är som person där hans humor och personlighet är återkommande. Genom att Strandhäll målas upp som en ”jämställdhetskämpe” och ”färgstark feminist” går det att peka på att även hon framställs utifrån personlighet, men där faktumet att hon är kvinna understryks mer än att Hägglund är man.

Trots att ovanstående citat där Strandhäll beskrivs ha ”usel högerkrok” men ändå ”lyckas golva människor med charm”, utger sig för att vara en ordvits och även förväntas tolkas med en nypa salt, går det att poängtera att författaren både lyfter upp och trycker ner socialministern. I kombination med att Strandhäll beskrivs som ”fumlig” och en ”outsider” går det att fundera över huruvida Strandhäll framställs med hårdare ton än Hägglund. Utifrån denna population av artiklar går det emellertid att peka på att Hägglund porträtteras som ”för trevlig” där han misstänks sakna förmågan att ”väsas armbågarna”, vilket skulle kunna tolkas som något mesigt.

Utifrån artiklarna som granskats i denna studie verkar Hägglunds personliga egenskaper stå mer i fokus än Strandhälls. Beskrivningarna av de båda ministrarna verkar vara av olika karaktär, men där det går att peka på att porträttering utifrån personlig karaktär förekommer hos båda ministrarna.

6.1.2 Beskrivningar av hur ministrarna agerar

Av det granskande materialet förekommer artiklar där **Hägglunds** agerande beskrivs utifrån bestämd karaktär. Detta mönster visas genom följande citat: ”Göran Hägglund är tydlig med att regeringsarbetet kommer fortgå som vanligt, men att partiet kommer vara tuffa i debatten” (Stiernstedt 2012, 29 februari), ”Det är här som socialminister Göran Hägglund nu vill sätta ner foten” (Atterstam 2010 4 augusti), eller ”Men Göran Hägglund står på sig” (Larsson 2013, 27 september). I ytterligare en beskrivning av detta slag pekar artikelförfattaren på att Hägglund ”dömer ut” försäljning av receptfria läkemedel till minderåriga (Ennart, 2011, 25

januari). Beskrivningar av **Strandhälls** agerande av mer bestämd karaktär går att finna i en artikel om aprilskämt, där ministern ”slår ett slag för folkhälsan 1 april” (Karlsson 2018, 2 april), samt när hon beskrivs ”streta emot” i en artikel om Alliansens förslag om bortre gräns för sjukförsäkring (TT 2017, 14 december).

Beskrivningar utifrån försiktighet går att finna i de granskade artiklarna. Strandhälls inställning som ”försiktigt positiv” framkommer i en artikel om förslag till förbud mot polisens tillgång till sjukvårdens DNA-register (TT, 2018, 29 januari). På liknande sätt beskriver Brandel (2010, 10 januari) hur Hägglund ”är försiktig i sina kommentarer” till nya riktlinjer presenterade av Läkaresällskapet.

Vidare går en porträttering präglad av osäkerhet att identifiera då Strandhäll intervjuas avseende brister inom sjukvården. Artikeln inleds med: ”Annika Strandhäll hävdar att hon visst förstår det svåra läget inom vården” (Suni, 2017, 7 augusti). I artikeln ställs ett antal frågor till ministern gällande regeringens satsningar för att komma åt bristerna i sjukvården. Artikelförfattaren väljer sedan att lyfta socialministerns roll på följande sätt: ”Strandhäll har många frågor på sitt bord. I Stefan Löfvens nya regering ansvarar hon utöver vården för socialförsäkringsfrågor och folkhälsa”, varpå journalisten ställer frågan: ”Vad säger detta om era prioriteringar?”. Strandhäll svarar genom att försäkra journalisten om att sjukvårdsfrågorna har hög prioritet samt att hon tilldelats tydliga uppdrag av statsministern. Genom följande citat: ”Strandhäll säger att hon har besökt många delar av sjukvården och anser att det är fel att säga att hon inte har koll”, förstärks bilden av en osäker socialminister.

Jämförelse- beskrivningar av hur ministrarna agerar

Sättet artikelförfattarna beskriver hur ministrarna ställer sig till, eller reagerar på politiska frågor, tycks variera något i artiklarna om socialministrarna. En skillnad som framkommer är att beskrivningarna om hur Hägglund tacklar olika frågor präglas mer av beslutsamhet än de om Strandhäll. Att Hägglund ”dömer ut”, ”sätter ner foten” eller ”står på sig” skulle kunna jämföras med att Strandhäll exempelvis beskrivs ”slå ett slag för folkhälsan” eller ”stretar emot”. Trots att det i den ena artikeln framkommer att Strandhäll ställer sig negativ till förslaget, skulle någon som ”stretar emot” inte riktigt inge samma självsäkerhet som att ministern ”dömer ut” eller ”sätter ner foten”.

Trots att bägge ministrarna beskrivs utifrån försiktighet förstärks bilden av Hägglund som mer självsäker genom ovanstående artikel där Strandhäll porträtteras som något osäker. Både utifrån citatet där ”Strandhäll hävdar att hon visst förstår det svåra läget inom vården”, samt

utifrån att artikelförfattaren ifrågasätter regeringens prioriteringar efter att ha redogjort för Strandhälls tunga ansvarsområden. Detta kan tolkas som ett sätt att ifrågasätta om ministern verkligen klarar ”allt hon har på sitt bord”.

6.1.3 Känsломässiga reaktioner

I en artikel om att barn som drabbats av narkolepsi i samband med vaccinering mot svininfluensan nekas ersättning, beskrivs hur ”**Hägglund** är påfallande berörd av ämnet, och att det sannolikt är en av de mest plågsamma frågor som sjukvårdsministern har att hantera” (Eriksson 2013, 24 november). Efter denna mening fortgår artikeln genom att fokusera på idéer Hägglund har för att förbättra svensk sjukvård. I en artikel på samma ämne beskriver Wolodarski (2012, 2 december) hur Hägglund ”Uttryckte empati för dem som råkat mycket illa ut, men försvarade samtidigt tidigare beslut”. Vidare beskrivs Hägglund på följande sätt i en intervju: ”Han är ingalunda de stora känslornas man, inte den som lätt brusar upp och blir galet arg eller hejdlöst besviken” (Krafft 2014, 23 januari). Efter att Hägglund bekräftat detta fortsätter artikelförfattaren: ”Som sommarpratare i P1, 2009, utbrast han ändå känslolöst: Jag älskar dig Karin!”, varpå Hägglund får frågan: ”Vad säger det om dig?”.

I artikeln ”Ministern i tårar efter SVD:s reportage” där det framkommer att antalet dödfödda barn inte minskat på tjugo år i Sverige, riktas stort fokus på **Strandhälls** känsломässiga reaktion (Hallhagen 2018, 30 augusti). I artikeln hänvisar författaren till ett reportage som tidigare gjorts, där ett par berättar om att deras dotter Nike dött innan födseln. Innan artikelförfattaren tar upp regeringens beslut om åtgärder på området, beskrivs socialministerns starka reaktion på berättelsen. I artikeln lyfts hur frågan diskuteras under ett möte mellan Strandhäll, spädbarnsfondens ordförande och kvinnan från reportaget, Malin Mases Arvidsson. Strandhälls syn på saken diskuteras, liksom hennes vilja att förbättra rådande situation. Dock återkommer artikelförfattaren till Strandhälls känsломässiga reaktion även i slutet av artikeln: ”Malin Mases Arvidsson visar upp en bild på Nike, hennes och Jesper Mases Berglunds dotter, för socialministern och sjunger en strof ut den sång hon sjöng till dottern på begravningen. Annika Strandhäll torkar tårarna. ”Förlåt mig, jag är också mamma. Och människa”, säger hon”.

Strandhälls känsломässiga reaktioner beskrivs även i andra artiklar av det undersökta materialet. Strandhälls beskrivs ”Reagera starkt” i en artikel där DN avslöjat hur svenska företag använt skattepengar i verksamheter utomlands (Lindholm 2017, 1 december). I en

annan artikel som handlar om felaktigheter som skett inom rättspsykiatri beskrivs Strandhäll vara ”starkt berörd” (Sköld 2017, 26 september).

Jämförelse- känslomässiga reaktioner

Av det analyserade materialet framkommer att både Hägglund och Strandhäll beskrivs utifrån känslomässiga reaktioner, men delvis på olika sätt. I artikeln om spädbarnsdödlighet riktas uppmärksamhet till Strandhälls känslomässiga reaktion där både citat och beskrivningar pekar på att socialministern gråter samt att hon är en mamma. Trots att artikeln även tar upp hur ministern ser på åtgärder inom området är hennes känslomässiga reaktion i fokus både i början och slutet av artikeln. Detta går att jämföra med hur Hägglunds känslomässiga reaktion och empati porträtteras i artikeln som handlar om huruvida narkolepsidrabbade ska få ersättning. Hägglund beskrivs vara berörd av ämnet samtidigt som det understryks att detta är en av de mest plågsamma frågor ministern har att hantera. Ett påpekande som förmodligen är helt riktigt, men som också kan ses som en förklaring till hans känslomässiga reaktion. Vidare riktas fortsatt fokus i artikeln på vad Hägglund vill göra för att förbättra sjukvården och ingen återkoppling görs till ministrernas empati

I ovanstående artikel beskrivs Hägglund som ”ingalunda de stora känslornas man”, varpå ministern blir påmind om att han trots detta uttryckt att han älskar sin fru Karin under sitt sommarprat, vilket han får en fråga om. Denna porträttering och följdfråga skulle kunna visa på ett avståndstagande från den känslomässiga sfären där Hägglund som först beskrivs som rationell och lugn blir ifrågasatt utifrån sitt känslomässiga utagerande. Medan Strandhälls känslomässiga reaktioner lyfts fram i ovanstående artikel genom både inledande och avslutande hänvisning till empati, riktas fokus snarare bort från Hägglunds känslor i ovanstående artikel. Att understryka kvinnans känslighet och mer eller mindre bortförklara mannens, kan ses som ett kvarhållande av könsstereotypa roller. Det går dock att poängtera att ovanstående situationer som jämförs handlar om känslomässiga reaktioner i olika situationer, där det inte går att veta huruvida Hägglund hade reagerat med tårar om han ställdes inför samma situation som Strandhäll.

6.1.4 Utseende och kropp

I en artikel som beskriver **Hägglunds** Almedalstal riktas även fokus på hans kläder: ” I ljus kavaj och vit och rödrutig skjorta - som så ofta hos den klädintresserade Göran Hägglund matchade med en näsduk i bröstfickan” (Hennel, 2014, 29 juli). Framställningar av Hägglunds yttre går även att finna i artiklar som riktar fokus på ministrernas kropp då träning och hälsa

diskuteras. I en artikel beskrivs hur Hägglund ”följer en strikt GI-diet och att han nästan inte äter kolhydrater alls” (Ennart 2011 2 november). Det framkommer vad Hägglund tillåter sig att äta samt hur ofta han tränar. Även i en annan artikel där Nilsson (2010 13 augusti) följer Hägglund under en dag, riktas fokus på socialministerns GI-diet. I samma artikel framkommer att ministern löptränar samt hur långt han springer. I en artikel om Hägglunds syn på åtgärder för att minska fetman i Sverige, riktas fokus på ministerns egen kropp och hälsa genom en faktaruta om Hägglunds BMI, hans diet samt hur mycket han tränar (Bratt 2012, 8 maj).

I en intervju med **Strandhäll** framställs ministerns yttre på följande sätt: ”En påtagligt elegant minister, i vit kavaj med bälte och höga svarta skor” (Eriksson 2017, 11 november).

Artikelförfattaren lyfter även hur Strandhäll säger att hon alltid ”försökt vara välklädd” samt hänvisar till gamla pressklipp där ministern ”åkte på facklig kurs och klättrade på bohuslänska klippor i kritstrecsrandig kostym och höga klackar”. I samma artikel beskrivs ministern som ”Ett ljust utropstecken bredvid cementblocken Löfven och Hultqvist”.

Jämförelse- utseende och kropp

I ovanstående beskrivning av de granskade artiklarna framkommer att båda ministrarna beskrivs utifrån klädval där Hägglund framställs som ”klädintresserad” och Strandhäll ”elegan”. Vidare framkommer även att Hägglunds kropp och yttre hamnar i fokus i samband med att hälsa och träning diskuteras. Utifrån de granskade artiklarna går det att peka på att fokus riktas på vad Hägglund äter och hur mycket han tränar för att hålla sig hälsosam och förhindra viktuppgång. Detta kroppsliga fokus förstärks när hans BMI skrivs ut i en faktaruta i en artikel. Eftersom BMI är en persons vikt i förhållande till längd och ett slags mått på hur hälsosam eller ohälsosam en person är, kan denna information uppfattas som ett sätt att visa hur vältränad och icke-överviktig Hägglund är.

Genom att jämföra beskrivningarna av socialministrarna går det att peka på att även Hägglund blir porträtterad utifrån yttre attribut. Trots att båda ministrarnas beskrivs utifrån utseende, går det att fundera över dess olika karaktär. Beskrivningar av Hägglunds yttre kopplade till träning och hälsa skulle kunna appliceras på hans yrkesroll som socialminister på ett sätt som beskrivningarna om Strandhälls utseende inte gör. Vidare går det även att se skillnaden i att Strandhälls utseendekopplade beskrivningar har en mer feminin klang, där det går att ställa sig frågan om exempelvis ”elegan” hade kunnat användas i porträtteringen av en manlig minister.

6.1.5 När ministrarna ifrågasätts

I en artikel i det granskade materialet kritiseras **Hägglund** för sitt uttalande om att uppnå ett medmänskligare samhälle, men med begränsad politisk inblandning (Wennström, 2010, 10 augusti). Artikelförfattaren kritiserar ministern för att enbart ha svarat: ”Yes!” på SVD:s fråga om ”politiken verkligen kan och bör kommendera fram en känsla av ansvar hos människor?”. Artikelförfattaren menar att ministrarnas svar inte var tillräckligt seriöst. Hägglund kritiseras även för sitt ställningstagande kring vaccinering när svininfluensavaccinet ledde till narkolepsifall. Wolodarski (2017, 2 december) menar att socialministern ”borde visa mer ödmjukhet och förmåga till självprövning”.

Larsson (2012, 22 januari) ifrågasätter huruvida Hägglunds person verkligen går ihop med en fortsatt partiledarroll och säger: ”Göran Hägglund kanske är för trevlig. En person som inte har några riktiga fiender har heller inga riktiga vänner”.

Strandhäll anklagas i en artikel för att ha utsatt journalisten Anders Holmberg för härskarteknik genom att enbart ha tilltalat honom vid förnamn under programmet Agenda (Blomberg 2018, 29 april). Artikelförfattaren motsätter sig Strandhälls pressekreterares förklaring att socialministern använde förnamn som ett sätt att visa vänlighet och skriver: ”Men Strandhälls trängda läge och tonfall tyder på att det snarare rör sig om avsedd strategi att underminera en journalist i full färd med att blottlägga hennes avsaknad av politisk handlingsförmåga”.

I ett annat Agenda-framstödande kritiserar Strandhäll för uttalanden om Försäkringskassan (Kjöller, 2018 19 april). ”Tja, mycket flummigare än så blir inte sakpolitik. Och inte mer rättsosäker heller”, skriver artikelförfattaren som menar att socialministern riktade fokus på människors rätt att känna sig trygga, snarare än lagstiftning och rättssäkerhet.

I en nyhetskrönika kritiserar Thurfjell (2018, 24 mars) förslaget till rökförbud på uteserveringar och ifrågasätter Strandhälls befogenhet till att fatta beslut i frågan. Författaren inleder med att peka på hur det började med att smaksatta cigaretter förbjöds och menar följande: ”Jag sa ifrån, men vad hjälpte det? En ensam rökare mot EU eller den dåvarande sjukvårdsministern Gabriel Wikström”. I sin reaktion på förbudet hänvisar författaren till Strandhäll som själv ska ha sagt att hon ”bara rökt en enda gång och att hon efteråt gick in och spydde grått på toaletten”. Detta menar artikelförfattaren ”borde diskvalificera henne från att fatta beslut om cigg eftersom hon närmast måste ha ätit askan för att kräkas grått efter bara ett par bloss”.

I en annan artikel använder Paulsen (2018, 8 januari) ironi när han kritiserar Annika Strandhäll och socialdepartementet avseende hantering av allt från sjukpenning till fattigpensionärer. Artikelförfattaren skriver följande: ”Tänk att en socialminister kan bli så populär”, vilket följer av ett antagande om att detta måste innebära en enorm förbättring för de som har det sämst, varpå hen frågar: ”Något annat skäl till att hylla en socialminister finns väl ändå inte?”. Vidare förklarar författaren att detta var ironi och det hen egentligen vill veta vad socialdepartementet faktiskt lyckats åstadkomma. Efter att ha kritiserat den förda socialpolitiken hänvisar författaren tillbaka till ”före den tid då ministrar främst värderades efter mediehantering och karisma”.

Jämförelse- när ministrarna ifrågasätts

I ovanstående redogörelse över kritiska artiklar går det peka på att både Hägglund och Strandhäll blir ifrågasatta för sina uttalanden och ageranden i olika situationer. Dock går det även att se tendenser till ifrågasättande riktad mot Strandhälls kompetens på sätt som inte är lika tydligt hos Hägglund. Genom att titta på ovanstående exempel där Thurfjell (2018, 24 mars) ”diskvalificerade” Strandhäll från att tycka något i frågan om rökning, eftersom hon själv inte röker, skulle kunna visa på att ministrarnas kompetens som sjukvårdsansvarig ifrågasätts. I samma artikel lyfts hur den tidigare sjukvårdsministern, Gabriel Wikström också agerat för att minska rökningen, men där inget fokus läggs på att ifrågasätta hans kompetens på området rökning.

I artikeln där Strandhäll anklagas för att ha använt härskarteknik, pekar även författaren på att detta ägde rum när journalisten var ”i full färd med att blottlägga hennes avsaknad av politisk handlingsförmåga”. Ministern blir alltså vid sidan av kritiken av sitt agerande, även ifrågasatt i sin yrkesroll. Tendenser till detta syns även i artikeln där socialdepartementets arbete ifrågasätts och där Strandhälls popularitet beskrivs bero på hennes ”karisma och charm”, snarare än kompetens.

6.1.6 Påverkar ministrarna porträtteringen?

Vilken roll ministrarna själva har i medias porträttering går att fundera på utifrån ett antal artiklar. I en av ovanstående artiklar där fokus riktas mot **Hägglunds** humor är det ministern själv som förklarar hur viktigt ett humoristiskt förhållningssätt är för honom (Krafft 2014, 23 januari). Även i ovanstående artikel där Nilsson (2010, 13 augusti) diskuterar Hägglunds GI-diet, går det att se hur han är med och styr porträtteringen av sig själv som hälsosam genom att han berättar om sin löpning.

I ovanstående artikel där fokus riktas på **Strandhälls** empati för familjen som förlorat sitt barn, är det ministern själv som säger "Förlåt mig, jag är också mamma. Och människa" (Hallhagen 2018, 30 augusti). Vidare framkommer att socialministern gråter genom både citat och i artikelns rubrik.

Jämförelse- påverkar ministrarna porträtteringen?

Utifrån ovanstående artiklar går det att peka på att det förekommer fall där båda socialministrarna är delaktiga i framställningen av dem själva. Att Hägglund exempelvis tycks styra fokus mot träning och hälsa skulle emellertid kunna vara en anledning till att författaren i samma artikel väljer att rikta fokus mot Hägglunds diet.

Avseende artikeln där Strandhäll förklarar att hon gråter för att hon själv är mamma skulle kunna ta bort fokus från hennes roll som minister, något som i sin tur skulle kunna ha en avgörande roll i framställningen av Strandhäll som känslös. Emellertid är det inte ministern som väljer artikelrubriken "minister i tårar" eller som väljer att både inleda och avsluta artikeln med fokus på känslomässiga reaktion. Detta gör det svårt att peka på vem som bär ansvaret för porträtteringen av ministrarnas känslösa reaktioner.

6.1.7 Påverkan på politiskt budskap

I ovanstående artikel av Bratt (2012, 8 maj) presenteras **Hägglunds** idéer för att minska problemet med fetma i Sverige, vilket kombineras med en faktaruta över socialministrarnas BMI, diet samt träningsvanor. Trots att själva artikeln fokuserar på åtgärder för att komma åt problem med övervikt, möts läsaren först av fakta-rutan som fokuserar på Hägglunds egen kropp och fysik, vilket skulle kunna påverka ministrarnas politiska budskap.

I artikeln av Eriksson (2013, 24 november) beskrivs hur Hägglund känner empati för de narkolepsidrabbade, vilket följs av fokus på vad ministern vill göra för att förbättra svensk sjukvård. Att artikelförfattaren leder in på åtgärder efter att ha beskrivit ministrarnas reaktion skulle kunna ha viss effekt på politiskt budskap.

Som tidigare nämns riktas fokus mot **Strandhälls** känslösa reaktion i artikeln av Hallhagen (2018 30 augusti) som handlar om spädbarnsdödlighet i Sverige. Hur Strandhäll reagerar nämns i rubriken, i inledningen samt i avslutningen, där emellan diskuteras frågan konkret och Strandhälls åsikt framkommer. Genom citat och beskrivningar riktas fokus emellertid på hennes reaktion och empati för situationen i egenskap av mamma likväl som minister. Ett fokus och inramning som hade kunnat "stjäla" uppmärksamhet från ministrarnas

politiska budskap, men där ministerns sympati också skulle ha positiv effekt på just denna fråga.

Jämförelse- påverkan på politiskt budskap

Ovanstående artiklar pekar på att båda socialministrarnas politiska budskap skulle kunna påverkas av hur de porträtteras i media. Faktarutan om Hägglund skulle å ena sidan kunna rikta fokus bort från de politiska åtgärder som ministern lyfter. Å andra sidan kan Hägglunds egen förmåga att vara hälsosam stärka bilden av hans kompetens inom sitt område vilket kan stärka hans politiska budskap. På liknande sätt kan även Hägglunds politiska budskap om att vilja hjälpa de narkolepsidrabbade personerna stärkas av att artikelförfattaren riktar fokus mot hur Hägglund vill förbättra landets sjukvård generellt.

Avseende Strandhäll går det att peka på risken att bilden av en känslös minister riktar fokus från yrkesrollen, vilket skulle kunna ”spilla över” och ha negativ effekt på politiskt budskap. Med tanke på artikelns ämne går det emellertid också att se porträtteringen av en empatisk ministern som positiv för det politiska budskapet då det visar att hon tar frågan på allvar. Det går vidare att fundera över risken att porträtteringen av en ”minister i tårar” skulle kunna ha negativ effekt på bilden av Strandhäll som kompetent i andra sammanhang.

Sammanfattande tabell- socialministrar

Kategorier 1-7	Hägglund	Strandhäll	Skillnad
Adjektiv	”Humoristisk”, ”För trevlig”	”Färgstark feminist” ”Fumlig”	Små skillnader
Adverb	”Sätter ner foten”	”Stretar emot”	Skillnader utifrån stereotyper
Känslor	”Påfallande berörd av ämnet”	”Torkar sina tårar”	Små skillnader
Utseende	” Håller en strikt GI-diet”	”En elegant minister”	Skillnader utifrån stereotyper
Kritik	”Svarade inte tillräckligt seriöst”	”Diskvalificeras från att fatta beslut”	Skillnader utifrån stereotyper
Vem styr?	Ministern till viss del	Ministern till viss del	Små skillnader
Politisk påverkan	Stärker politiskt budskap	Både förstärker och försvagar	Viss skillnad

Tabell 2: Sammanfattande analys med hjälp av typcitat.

6.2 Försvarspolitiskt område

6.2.1 Karaktärsdrag och egenskaper

I en artikel där **Enström** presenteras som ny försvarsminister pekar författaren på att hon skiljer sig från sin företrädare genom sina egenskaper, erfarenheter samt eftersom hon är kvinna (Holmström 2012, 19 april). Kontraster understryks även genom att Enström beskrivs som ”prestigelös, ha en väl utvecklad social förmåga, sprider trivsel omkring sig, tar sig tid att lyssna, har humor, söker inte konfrontation utan samförstånd och har en förmåga att ge kluriga svar”. I en annan artikel beskrivs Enström som respekterad hos oppositionen och vara kapabel till att agera ”politisk samarbetsingenjör” (Eriksson 2012 19 april). I samband med citatet ”När det kommer till det militära vet Karin Enström vad hon talar om”, beskrivs ministern utifrån militära erfarenheter (Eriksson 2013 14 september).

Beskrivningen av **Hultqvist** som ”en populär minister” framkommer i flera av de granskade artiklarna (Gummesson 2017, 5 maj), (Eriksson 2017, 28 juli) och (Gudmundson 2015, 13 januari). Hultqvist målas upp som en favorit såväl i den egna regeringen som hos

oppositionen. Ledel (2017, 29 juli) menar att det skulle vara svårt för regeringen att ”fylla Hultqvists skor”, medan Eriksson och Olsson (2017, 19 mars) beskriver ministern som ”en av den borgerliga oppositionens favoritsosse”.

Hultqvist beskrivs även som ”en pamp av den gamla skolan, en länk i kedjan av orubbliga starka män och en karl man vet var man har” (Gudmundson 2015 13 januari). I linje med detta pekar en artikelförfattare på att ”Försvarsdepartementet har en stark chef i Peter Hultqvist” (Eriksson 2015, 27 juni), i en annan artikel beskrivs han som en ”hök som gjort att försvaret fått mer resurser” (Eriksson & Olsson 2017, 19 mars). Ytterligare en porträttering av Hultqvist beskriver honom som ”Palestinavän”, vilket sker i en artikel som handlar om hur hans politiska intressen påverkar en eventuell affär med Israel (Gummesson, 2018, 31 maj).

Jämförelse- karaktärsdrag och egenskaper

Utifrån ovan nämnda artiklar går det att peka på att både Enström och Hultqvist porträtteras utifrån egenskaper som kan anses vara typiskt ”manliga” och ”kvinnliga”. Detta blir tydligt i och med att Enström porträtteras i kontrast till sin företrädare där fokus riktas på att hon är kvinna samt besitter typiskt kvinnliga egenskaper som att vara prestigelös och sprida trivsel runt sig. Hultqvist som visserligen framställs som populär och omtyckt, beskrivs också som ”stark” och ”en karl man vet var man har”.

Trots att Enström beskrivs utifrån kompetens och erfarenhet, går det att fundera över om det fokus som riktas mot ministrarnas kvinnliga egenskaper och könstillhörighet beror på att hon är en kvinna i ett försvarspolitiskt och ”manligt” område. Även fast porträtteringar skiljer sig åt gällande förekomsten av könsstereotypa beskrivningar, går det att peka på att fokus på person förekommer i artiklar om Hultqvist såväl som Enström.

6.2.2 Beskrivningar av hur ministrarna agerar

En framställning utifrån självsäkerhet går att finna i beskrivningen av att **Enström** ”poängterar att man har kontroll över läget” i en artikel om Rysslands militärövning över Östersjön (Almgren 2013, 22 september). När Enström meddelar att det inte kommer ske några nedskärningar i försvaret, beskriver artikelförfattaren hur ministern både ”markerar” och ”slår fast” vid sina åsikter (Holmström, 2014, 15 januari). Att minister ”slår fast” vid ställningstaganden är återkommande och beskrivs i en artikel som tar upp ministrarnas åsikter avseende svenska flygvapnets beredskap (Holmström & Åsell 2013, 17 maj), Vidare ”slår Enström fast” vad hon tycker i frågor som rör ubåtsförsvaret samt Gotland (Augustsson, 2014, 12 april) och (Stiernstedt et al 2013, 4 juli).

Även artiklar om **Hultqvist** präglas av beslutsamhet. Hultqvist beskrivs ”rikta skarp kritik mot Ryssland” i en artikel om en militärövning (Österberg 2017, 8 september). En annan beskriver hur Hultqvist förnekar svenskt deltagande i samarbetet Joint expeditionary force, vilket han gör i ”ett skarpt uttalande i riksdagen” (Gummesson, 2017, 14 juni). Dessutom pekar en annan författare på att: ”Försvarsminister Peter Hultqvist reagerar skarpt” i en artikel som handlar om hur andra länder resonerar gällande en FN-konvention mot kärnvapen (Stenberg, 2017, 8 november).

Hultqvists agerande beskrivs även utifrån termer av kraftfullhet. I en artikel som ovan nämns där Hultqvist förnekar ett planerat deltagande i Joint expeditionary force, beskrivs ministerns svar på följande sätt: ”Vi ska inte diskutera utifrån ett defensivt förhållande, dundrade den socialdemokratiske försvarsminister Peter Hultqvist” (Gummesson, 2017, 14 juni). I en annan artikel beskrivs hur försvarsministern ”utmanade Allianspartierna” samt ”valde taktiken att angrepp är bästa försvar” (Gummesson 2017, 10 januari). Ministerns tal beskrivs präglats av ”kombinerade attacker om gamla försyndelser från Reinfeldtkåren”. I en artikel om att den moderata partistyreelsemedlemmen Hanif Bali lämnat sin post, beskrivs Hultqvist ha ”gått till attack” (Sköld, 2018, 19 mars). Ytterligare en beskrivning går att finna där Hultqvist beskrivs ”slå tillbaka mot den ryska försvarsministern Lavrovs uttalande” (Holmström, 2017 21 september).

Av det material som granskats förekommer få beskrivningar av försvarsministrarnas beteende som präglas av försiktighet. I en artikel som handlar om huruvida Sveriges bemötande av en rysk militärövning var tillräckligt bra beskriver författaren Enström som ”mer försiktig i sin rektion” (Åkerman, 2013 22 april). I en annan artikel där försvarets ekonomi diskuteras porträtteras Enström som ”försiktig när hon kommenterar underlaget som försvarsmakten lämnat”.

Jämförelse- beskrivningar av hur ministrarna agerar

Ovanstående artiklar pekar på att både den manliga och kvinnliga försvarsministern beskrivs agera utifrån termer av självsäkerhet och beslutsamhet. Av det analyserade materialet pekar flertalet artiklar på att Enström ”slår fast” vid sin åsikt i olika frågor. Beskrivningar av Hultqvists beteende beskrivs i termer som kan uppfattas som ännu mer kraftfulla och bestämda där ministern exempelvis ”dundrar” och ”attackerar”. Som beskrivs ovan går det ur de granskade artiklarna att finna beskrivningar av Enströms agerande av ”försiktig” karaktär, något som inte förekom i artiklarna om Hultqvist.

6.2.3 Känsломässig reaktion

Hultqvists känsломässiga reaktion framkommer i en artikel om situationen mellan Georgien och Ryssland där mordet på den georgiska mannen Archill Tatunaskhrilis beskrivs ha ”berört Peter Hultqvist” (Holmström & Hansson 2018, 12 mars).

Jämförelse- känsломässig reaktion

Av det analyserade materialet förekommer en beskrivning av Hultqvists känsломässiga reaktion, något som inte förekom hos Enström.

6.2.4 Utseende och kropp

I en artikel om **Enström** som ny på försvarsministerposten lyfts följande beskrivning: ”Medan andra deltagare på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen kan dyka upp till lunch bleka och bakis så brukar Karin Enström komma till bordet pigg och med rosor på kinderna efter en morgonmil i längdspåren” (Holmström 2012, 19 april).

Hultqvist yttre beskrivs istället utifrån kroppsbyggnad. I en artikel beskriver författaren att ”Peter Hultqvist har en språkets tyngd, som han backar upp med kroppslig pondus” (Gudmundsson 2015 13 januari). En annan artikel som beskriver Hultqvist när han talar inför Socialdemokraternas verkställande utskott, skrivs följande: ”Den stadige försvarsministern intar pulpeten skrockande” (Eriksson & Rosén 2015 5 april). I ett reportage där Hultqvist intervjuas i sina hemtrakter beskrivs försvarsministerns kropp i samband med att intervjueteamet stöter ihop med Hultqvists släktingar: ”Männen har samma längd och kompakta kroppsbyggnad som Peter Hultqvist” (Holmström & Hansson 2018, 14 april). I samma artikel hänvisar författarna till Hultqvist som ”en rejäl gråsosse”.

Jämförelse- utseende och kropp

Ovanstående beskrivning av Enström med ”rosor på kinderna” kan visserligen tolkas som ett sätt att lyfta ministerns friluftsintrasse, dock kan detta ses som en beskrivning med barnlig klang och kan på så sätt tolkas oförenligt med rollen som minister. Vidare skiljer sig en sådan porträttering avsevärt från sättet Hultqvists utseende beskrivs i de granskade artiklarna. Denna skillnad märks i och med att Hultqvist målas upp utifrån sin kroppsbyggnad som beskrivs ”stadig”, ”kompakt” och ”rejäl”.

I det granskade materialet förekommer utseenderiktade beskrivningar både hos den manliga och kvinnliga försvarsministern. Dock går det att ställa beskrivningarna mot varandra och peka på att det fokus som ligger på Hultqvists kropp skiljer sig från ovanstående beskrivning

av Enström. Även här går det att fundera över dessa olikheter genom att tänka sig ett scenario där Hultqvist beskrivs med ”rosor på kinderna” samt att Enström skulle beskrivas som ”rejäl”. Trots att det kan vara svårt att tänka sig att media skulle beskriva en kvinnlig minister på detta sätt, går det att peka på att dessa maskulina beskrivningar präglas av mer respekt än vad ovanstående feminina beskrivning gör.

6.2.5 När ministrarna ifrågasätts

I en kritisk artikel beskriver artikelförfattaren **Enströms** ställningstagande och uttalande om Gotlands position som ”ett dåligt skämt” (Arvidsson 2013, 17 juli). I en annan artikel ifrågasätts Enströms reaktion på att ryska plan övat anfall nära svenskt luftrum (Linder 2013, 28 april). Här kritiserar författaren Enström för att ha reagerat över att känslig information kommit ut till allmänheten, i stället för bristerna i försvaret.

Ifrågasättande av Enströms trovärdighet uttrycks även i en artikel där Arvidsson (2013, 1 mars) kritiserar försvarsministerns text avseende försvarets ekonomiska satsningar, vilket sker på följande sätt: ”Enström skriver att hon är redo att göra motiverade justeringar. Fast vid närmare eftertanke tror jag det inte förrän jag sett det”. Genom följande citat riktas kritik mot att Enström och moderaterna tackat nej till oppositionens förslag rörande försvarets ekonomi: ”Till detta har moderaterna sagt blankt nej, förstås. Det skulle ju innebära att Enström valde att de verkligheten, och inte Anders Borg, i vitögat och erkänna att det svajar i korthuset” (Arvidsson 2012, 21 november). I en annan artikel riktar Arvidsson (2012, 27 september) kritik mot att försvarsministerns uttalande om nivån på det svenska försvaret och skriver: ”Så bra är bra i försvarsministerns värld”. På samma ämne ifrågasätts försvarsministern även efter att hon ytterligare uttalat sig om att hon anser att det svenska försvaret ligger på en bra nivå (Holmström, 2013, 16 januari). Enligt artikelförfattaren lyckas Enström inte ”göra sitt uttalande begripligt” och pekar på att hon istället ”blivit vit i ansiktet och upprepat samma sak”.

Vidare kritiseras även Enström för hur hon betar sig. I en artikel som lyfter att överbefälhavare Sverker Göranson gjort sitt första offentliga framträdande efter en längre sjukskrivning, beskrivs även de motsättningar som finns mellan ÖB och försvarsministern (Holmström, 2013 21, mars). Författaren beskriver hur ”Enström välkomnade honom genom konfrontation”, genom att hon ska ha ”beskyllt Försvarsmakten för att ”glida på målet genom att 2019 vilja anställa fler soldater än vad som slogs fast i 2009 års försvarsbeslut”. I och med

detta uttalande skriver författaren följande: ”Att försvarsministern nu tog upp detta när ÖB återkom höjde inte direkt stämningen”.

Vidare ifrågasätts Enströms framträdande i en P1-intervju, där artikelförfattaren menar på att försvarsministern var osäker samt ”slingrar” och ”velar” om Saudiarabien är en diktatur eller inte” (Amster 2012, 26 oktober). I en artikel som handlar om huruvida det var fel av Sverige att sälja datorprogrammet ”Edge” till Kina, kritiserar Enströms framträdande i en intervju på följande sätt: ”Slutligen: Kan man önska att någon tar sig tid att ge försvarsminister Karin Enström (M) lite medieträning? Det är för bedrägligt när politiker sitter i tv och upprepar samma sak tio gånger oavsett vad frågan är. Som på onsdagskvällen, när Enström med robotstämman upprepade att Jan-Olof Lind sagt till henne att ”Uppdrag granskning anklagelser var grundlösa”” (Helmersson 2014, 5 september).

Även **Hultqvists** agerande ifrågasätts i artiklarna som granskats i studien. Gummesson (2017, 14 april) pekar på att SVD avslöjat ett svenskt planerat deltagande i expeditionsstyrkan JEF, något Hultqvist ska ha nekat. Vidare riktas kritik mot Hultqvists försäkran om att Sverige inte kommer gå med i Nato, där Nordlund (2017 10 januari) kallar ministerns agerande ”ansvarslöst”.

Hultqvist kritiserar även för att tidigare ha ljugit om anledningen till att han ansökte om vapenfri tjänst under värnplikten (Gummesson 2016, 11 januari). Efter SVD:s granskning pekar artikelförfattaren på att Hultqvist enbart kan ha sökt vapenfri tjänst då ”bärande av vapen inte överensstämmer med personlig övertygelse och människosyn” samt att Hultqvist tidigare förklaring inte stämmer.

Vidare riktas kritik mot Hultqvist i en artikel där regeringskansliet anklagas för att ha gett ut en årslön till en pressekreterare som sagt upp sig, trots att detta inte överensstämmer med kontraktet (Gudmundson 2018, 3 september). Artikelförfattaren menar följande: ”Peter Hultqvist har inget speciellt checkblock bara för att han är en populär minister”.

Jämförelse- när ministrarna ifrågasätts

Utifrån ovanstående redogörelse framkommer att kritik riktas mot både Hultqvist och Enström i olika situationer där bådadas trovärdighet och omdöme ifrågasätts. Vad som dock går att peka på är att Enström utöver sådan kritik även blir ifrågasatt för hur hon agerar.

I ovanstående artikel menar Amster (2012, 26 oktober) att Enström ”velar” och ”slingrar”, medan Helmersson (2014, 5 september) uttrycker en önskan om att Enström borde medietränas då det är ”bedrövligt när politiker sitter i tv och upprepar samma sak tio gånger”, vilket hon beskrivs göra med ”robotstämma”.

Hur Enström agerat, snarare än vad hon sagt eller gjort kritiserats även i ovanstående artikel där ministern väljer att rikta kritik mot överbefälhavare Sverker Göranson i samband med att han kommit tillbaka från sjukskrivning (Holmström 2013 21 mars). Författaren understryker att detta ”inte direkt höjde stämningen”, vilket skulle kunna tolkas som ett sätt att ifrågasätta hur ministern kunde kritisera ÖB vid just det valda tillfället, snarare än vad hon kritiserade.

6.2.6 Påverkar ministrarna porträtteringen?

Av de granskade artiklarna framkommer inga exempel där försvarsministrarna styr porträtteringen.

6.2.7 Påverkan på politiskt budskap

Utifrån de granskade artiklarna av försvarsministrarna går det enbart att finna en artikel om **Enström** där artikelförfattarens fokus skulle kunna påverka ministerns politiska budskap. I ovanstående artikel lyfts hur Enström välkomnade ÖB tillbaka från sjukskrivningen ”genom konfrontation” (Holmström 2013, 21 mars). Trots att det i artikeln framkommer vad för kritik ministern uttrycker pekar artikelförfattaren även på dess dåliga timing och menar ”att hon tog upp detta nu när ÖB återkom höjde knappast stämningen”. Att lyfta hur Enström förstörde stämningen genom sin kritik skulle således kunna ta bort fokus från det ministern reagerat på.

Sammanfattande tabell- försvarsministrar

Kategorier 1-7	Enström	Hultqvist	Skillnad
Adjektiv	”Sprider trivsel omkring sig”	”Stark chef”	Skillnader utifrån stereotyper
Adverb	”Slår fast”	”Gick till attack”	Små skillnader
Känslor	Ingen tendens	Viss tendens	Små skillnader
Utseende	”Rosor på kinderna”	”Stadig”	Skillnader utifrån stereotyper
Kritik	Kritik för agerande samt för beteende	Kritik för agerande	Skillnader utifrån stereotyper
Vem styr?	Artikelförfattarna	Artikelförfattarna	Inga skillnader
Politisk påverkan	Kan påverka negativt	Inget exempel	Skillnader i porträttering

Tabell 3: Sammanfattande analys med hjälp av typcitat

6.3 Analys av politikområdena

Utifrån ovanstående analys jämförs det socialpolitiska området med det försvarspolitiska.

6.3.1 Karaktärsdrag och egenskaper

Inom både det socialpolitiska och försvarspolitiska området porträtteras såväl de manliga som kvinnliga ministrarna utifrån personliga egenskaper. Dock tycks porträtteringarna av de försvarspolitiska ministrarnas egenskaper vara mer präglade av könsstereotypa skillnader än beskrivningarna av socialministrarna. Trots att det förekommer skillnader i hur socialministrarna beskrivs avseende karaktärsdrag, där Hägglund framställs utifrån humor och Strandhäll som en ”jämslälldhetskämpe”, är skillnaderna kopplade till könsstereotyper relativt små. Inom det försvarspolitiska området går det emellertid att peka på hur Hultqvist porträtteras utifrån ”manliga” egenskaper som att vara ”stark”. Enström beskrivs istället delvis utifrån typiskt ”kvinnliga” egenskaper som att ha ”god samarbetsförmåga”.

6.3.2 Beskrivning av hur ministrarna agerar

Gällande porträttering av ministrarnas agerande går det att peka på tydligare skillnader politikområdena emellan. Inom det socialpolitiska området går det att finna variationer i hur ministrarna porträtteras utifrån försiktighet och osäkerhet, där Hägglund framställs som mer självsäker än Strandhäll. Detta skiljer sig emellertid från det försvarspolitiska området där både den manliga och kvinnliga ministern porträtteras som självsäkra och där viss variation

även tycks finnas i att Hultqvist porträtteras som ännu mer kraftfull. Visserligen går det att finna artiklar som pekar på beskrivningar av försiktighet hos Enström, men det går också att peka på att båda försvarsministrarna framställs med självsäkerhet. Med tanke på dessa variationer går det att se tendens till att porträttering av självförtroende och beslutsamhet är lägst vid den kvinnliga socialministern och högst vid försvarsministrarna.

6.3.3 Känsломässiga reaktioner

Även gällande beskrivningar av känsломässiga reaktioner går det att se tendenser till skillnader mellan politikområdena. Trots att det går att finna fall där Hultqvist reagerar känsломässigt, verkar inte fokus på känslor och empati finnas på samma sätt hos försvarsministrarna som hos socialministrarna. Att socialpolitiken tydligare präglas av känsломässiga porträtteringar går ihop med stereotypiska föreställningar mellan ”kvinnliga” frågor och empati.

6.3.4 Utseende och kropp

Avseende beskrivningar av yttre attribut går det att se likheter i att båda manliga ministrarna porträtteras utifrån utseende. Medan fokus på Hägglunds yttre främst handlar om huruvida han håller formen, beskrivs Hultqvist utifrån sin kraftiga kropp. Att fokusera på träning och styrka går i linje med typiskt ”manliga” kvalitéer. Det går vidare att peka på likheten i att de både kvinnliga ministrarna porträtteras utifrån feminina yttre attribut som troligtvis inte hade använts på män.

6.3.5 När ministrarna ifrågasätts

Utifrån de granskade artiklarna framkommer att samtliga ministrar ifrågasätts och kritiseras men det går att se tendenser till att båda kvinnliga ministrarna kritiseras på andra sätt än männen. Medan Strandhäll kritiseras hårdare utifrån kompetens, framkommer det att Enström blir mer ifrågasatt för sitt beteende. Trots att denna studie inte granskat alla kritiska artiklar som skrivits om ministrarna går det utifrån denna population av artiklar att se tendenser till att kvinnor kritiseras hårdare än män.

6.3.6 Påverkar ministrarna porträttering?

Materialet visar enbart tendenser till att ministrarna själva styr porträttering inom det socialpolitiska området.

6.3.7 Påverkan på politiskt budskap

Utifrån ovanstående analys finns exempel från båda politikområdena där artikelförfattarnas porträttering påverkar ministrarnas politiska budskap. Inom det socialpolitiska området finns tendens till viss variation då den manliga ministerns politiska budskap stärks av artikelförfattarnas porträttering, vilket inte är lika tydligt hos den kvinnliga ministern. Inom det försvarspolitiska området ”spiller” porträtteringen över och riskerar att stå i vägen för det politiska budskapet hos den kvinnliga ministern, något som inte kan identifieras i studiens material avseende den manliga ministern. Det går således att se tydligare tendens till förstärkt politiskt budskap hos den manliga ministern än de två kvinnliga.

Sammanfattande tabell- politikområdena

Kategorier 1-7	Socialpolitik	Försvarspolitik	Skillnader
Adjektiv	Olika egenskaper, vissa likheter	Olika egenskaper, fokus på ”kvinnligt” och ”manligt”	Stereotypa skillnader inom försvarspolitiken
Adverb	Manlig minister mer självsäker än kvinnlig	Båda självsäkra	Stereotypa skillnader inom socialpolitiken
Känslor	Båda, kvinnlig minister något mer	Lite fokus på känslomässiga reaktioner	Mer känslufokus inom socialpolitiken
Utseende	Utseendebeskrivning utifrån könsstereotyper	Utseendebeskrivning utifrån könsstereotyper	Små skillnader
Vid kritik	Strandhäll kritiseras utifrån kompetens	Enström kritiseras för sitt agerande	Små skillnader
Vem styr?	Ministrarna till viss del	Artikelförfattarna	Tendens till att socialministrarna påverkar
Påverkan på politiskt budskap	Viss tendens till båda.	Endast kvinnlig minister	Mer positiv påverkan på manlig minister

Tabell 4: Sammanfattande analys av jämförelsen mellan politikområdena

7. Slutsatser

Studiens första två frågeställningar avseende hur kvinnliga om manliga ministrar porträtteras inom det socialpolitiska och försvarspolitiska området, besvaras i ovanstående analys och sammanfattas i tabellerna. Nedan diskuteras svaren på uppsatsens underfrågor.

Frågan huruvida stereotypifiering förekommer mellan manliga och kvinnliga ministrar inom respektive område, kan enligt ovanstående analys påvisas. Inom det socialpolitiska området sker porträttering utifrån könsstereotypa föreställningar i samband med beskrivningar av ministrarnas tillvägagångssätt, där Hägglund porträtteras utifrån självsäkerhet och beslutsamhet på sätt som inte Strandhäll blir. Vidare framkommer att dessa skillnader även förstärks då Strandhäll porträtteras utifrån osäkerhet. Detta kan kopplas till Bromanders (2012 s.204) redogörelse över att kvinnliga politiker inom skandaler utsätts för mer dömande ton och hårdare kritik än manliga, en liknelse som besvarar förväntningarna på uppsatsen som formulerades i kapitel 2. Att den kvinnliga ministern framställs som osäker kan vidare jämföras med att Hammarlin och Jarlbro (2014 s.79) lyfter att kvinnliga partiledare porträtteras utifrån mer negativa termer avseende ledarskap.

Könsstereotypa föreställningar förekommer även utifrån utseendemässiga beskrivningar där den kvinnliga socialministern beskrivs som ”elegant”, vilket förmodligen inte hade använts på en man. Även inom det försvarspolitiska området förekommer könsstereotyper i samband med utseendebeskrivningar. Som ovan diskuteras är beskrivningen av Enström med ”rosor på kinderna” och Hultqvist som ”rejäl” så pass knutna till könsstereotyper att det är svårt att föreställa sig det ombytta. Dessa beskrivningar kan appliceras på Diekman och Eaglys (2000 s. 1173) beskrivning av att styrka och skönhet utgör stereotypiska bilder av män och kvinnor. I linje med detta går även porträttering av försvarsministrarnas egenskaper som präglas av typiskt ”manligt” och ”kvinnligt”. I analysen framkommer även att Enströms egenskaper beskrivs i relation till sin manliga företrädare, vilket kan kopplas till De Beauvoirs teorier om att kvinnor definieras utifrån en manlig norm (Gemzöe 2009 s.87).

Svaret på frågeställningen om det förekommer stereotyper mellan politikområdena kan också påvisas med flera exempel. I ovanstående analys framkommer att porträttering utifrån känslomässiga reaktioner förekommer tydligare inom socialpolitik än försvarspolitik. En observation som går väl ihop med stereotypa föreställningar om känslighet som feminint kodat (Diekman och Eagly 2000 s.1173) och området socialpolitik som typiskt ”kvinnligt”.

Stereotypifiering mellan områdena kan även identifieras då ovanstående analys pekar på att försvarsministrarna porträtteras utifrån självsäkerhet och beslutsamhet på sätt som skiljer sig från det socialpolitiska området. Detta innebär att det ”manliga” området innehåller tydligare fokus på beslutsamhet än det ”kvinnlige”. Det går således att peka på kopplingen mellan dessa typer av beskrivningar och ”ledaregenskaper” som enligt Hammarlin och Jarlbro (2014 s.78) oftare förekommer i porträttering av manliga partiledare.

Svaret på frågan huruvida det förekommer förstärkt stereotypifiering av kvinnlig minister inom ”kvinnlige” område och manlig minister inom ”manligt” område, går att påvisa i analysen. Stereotypifieringen skulle kunna förstärkas då Strandhäll som kvinnlig socialminister porträtteras med tydligare koppling till känslomässiga reaktioner än den manliga ministern. I ovanstående situation porträtteras ministern på ett sätt där både hennes föräldraroll och emotionella reaktioner hamnar i centrum, vilket kan kopplas till Byström et al (2001 s.2009) som menar att kvinnor tydligare knyts till privat sfär än män. Detta kan ställas mot att Hultqvist som manlig försvarsminister porträtteras utifrån maskulina termer som präglas av mer kraftfullhet än den kvinnliga försvarsministern. Att Hultqvists exempelvis beskrivs ”attackerade” kan appliceras på Hammarlin och Jarlbro (2014 s.78) som menar att manliga partiledare oftare beskrivs utifrån krigsmetaforer. Detta kan vidare bekräfta förväntningar på uppsatsen som tidigare nämns avseende könstereotypa effekter på porträttering.

Nästa frågeställning handlar om huruvida mer fokus riktas på det personliga samt utseende när kvinnliga ministrar porträtteras. Detta kan inte tydligt påvisas i analysen då det framkommer att beskrivningar utifrån utseende och person förekommer hos både manliga och kvinnliga ministrar, men att detta sker på olika sätt. Att även män porträtteras med fokus på utseende och sådant som är personligt och privat skiljer sig från tidigare studier då Bromander (2012 s.205) och (Hammarlin och Jarlbro 2014 s.53-54) främst pekar på fall där kvinnor porträtteras på dessa sätt. Som ovan nämns visar analysen på att dessa porträtteringar skiljer sig åt, där könsstereotypa föreställningar präglar både beskrivningarna av personliga egenskaper och utseende.

Den sista frågeställningen handlar om huruvida beskrivningarna av ministrarna kopplas till politisk kompetens. Här går det att lyfta ovanstående redogörelse över att den kvinnliga socialministern blir mer ifrågasatt utifrån kompetens än den manliga, vilket kan liknas vid att kvinnor inom politiska skandaler utsätts för hårdare bedömning (Bromander 2012 s.204).

Vidare är det även möjligt att göra kopplingar till kompetens i situationerna ovan där medias

porträttering av ministern ”spiller över” på sätt som stärker det politiska budskapet. Av de situationer som diskuteras är dessa tendenser tydligare hos den manliga socialministern än de båda kvinnliga ministrarna. Även denna likhet till skandalsituationer besvarar tidigare nämnda förväntningar.

8. Avslutande diskussion

Utifrån det urval av artiklar som analyserats i denna uppsats kan det framhållas att porträtteringen i vardagspolitiken både liknar och skiljer sig från förväntningar utifrån skandalsituationer och könsstereotyper. Det är emellertid intressant att föra en vidare diskussion kring slutsatserna, samt om eventuella bidrag till framtida forskning.

Utöver att peka på stereotypa skillnader i porträtteringen av manliga och kvinnliga ministrar, kan denna uppsats även understryka skillnader mellan politikområden. Det framkommer exempelvis att försvarsministrarna beskrivs agera på mer beslutsamt sätt än socialministrarna. Att kunna identifiera skillnader i porträttering utifrån beskrivningar av agerande (adverb) och inte enbart vid personbeskrivningar (adjektiv) skulle kunna vara ett bidrag till forskningsfältet då detta fokus inte verkar förekomma i tidigare studier.

Ovanstående exempel på skillnader i porträttering av agerande leder till funderingar om huruvida ett ”manligt” område innebär mer status och respekt än ett ”kvinnligt”, samt om detta påverkar hur politiker porträtteras och uppfattas. Det går således att konstatera att det i framtida studier är viktigt att inte enbart undersöka *om* könsstereotypa porträtteringar förekommer, utan *hur* detta sker.

Det går dock att tänka sig att aspekter som ministrarnas personlighet skulle kunna påverka utfallet. Huruvida dessa går i linje med samhällets normer för ”manligt” och ”kvinnligt” skulle kunna påverka medias porträttering och i sin tur även jämförelser av könsstereotypifiering. Det vore därför önskvärt att i framtida studier jämföra ett större antal ministrar.

Vidare går det att fundera över huruvida slutsatsen att även män porträtteras med fokus på utseende och personlighet, kan säga något om jämställdhet. Innebär fokus på mäns utseende att jämställdheten tagit ett steg framåt, eller bör vi istället problematisera att detta fokus riktas mot politiker generellt? Att manliga och kvinnliga politiker porträtteras mer lika skulle kunna ses som något positivt. Dock signalerar den fortsatta könsstereotypa porträtteringen som ovanstående uppsats redogör för, att vi ännu inte är i mål.

9. Referenslista

Litteratur

Bromander, T. (2012). Politiska skandaler!: behandlas kvinnor och män olika i massmedia? (Doctoral dissertation, Linnaeus University Press)

Bystrom, D. G., Robertson, T. A., & Banwart, M. C. (2001). Framing the fight: An analysis of media coverage of female and male candidates in primary races for governor and US Senate in 2000. *American Behavioral Scientist*, 44(12), 1999-2013.

Diekman, A. B., & Eagly, A. H. (2000). Stereotypes as dynamic constructs: Women and men of the past, present, and future. *Personality and social psychology bulletin*, 26(10), 1171-1188.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A.E. & Wängnerud, L. (2017). Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad. (Femte upplagan). Stockholm: Wolters Kluwer.

Gemzøe, L. (2014). Feminism. (2., [uppdaterade] uppl.) Stockholm: Bilda.

Hammarlin, M. & Jarlbro, G. (2014). Kvinnor och män i offentlighetens ljus. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Hirdman, Y. (1988). Genussystemet-reflexioner kring kvinnors sociala underordning. *Tidskrift för genusvetenskap*, (3), sid-49.

Kumlin, S., & Esaiasson, P. (2012). Scandal Fatigue? Scandal Elections and Satisfaction with Democracy in Western Europe, 1977–2007. *British Journal of Political Science*, 42(2), 263-282

Oskarson, M., & Rohdén, H. (2002) ”Könsskillnader i politiken–mönstren består”, i (Red) Holmberg, S., & Weibull, L. (2007). *Det nya Sverige*. SOM-institutet.

Ross, K. (1995). Gender and party politics: how the press reported the Labour leadership campaign, 1994. *Media, Culture & Society*, 17(3), 499-509.

Wängnerud, L. (1996). Intressen kontra stereotyper. Varför finns det kvinnliga och manliga politikområden i riksdagen?. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 99(2).

Webbplatser

[INTEgration]. (2018, 14 september). SVT Valvaka 2018 [Videofil]. Hämtad från: <https://www.youtube.com/watch?v=v6MB0Wjjvp8>

Nationalencyklopedin (2018) Daglig morgontidning. Tillgänglig: <https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/s%3%B6k/?t=uppslagsverk&q=daglig+morgontidning>

Petersson, O. (2004). Har medierna för lite makt? Tillgänglig:
http://www.olofpetersson.se/_arkiv/skrifter/mediemakt_040524.pdf

10. Appendix

Tidningsartiklar som utgör uppsatsens empiriska material

Almgren, J (2013, 22 september) Försvarsmakten har en god bild av läget. Svenska Dagbladet s,12

Amster, H (2012, 26 oktober) 50 nyanser av självplågeri. Svenska Dagbladet s.2.

Arvidsson, C. (2010, 9 september). Ingen rubrik. Svenska Dagbladet s.4

Arvidsson, C (2013, 17 juli) ÖB på teflonkurs inför Almedalen. Svenska Dagbladet s. 5

Arvidsson, C (2013, 1 mars) Mer pengar eller ännu mindre svenskt försvar. Svenska Dagbladet, s. 4.

Arvidsson, C (2012, 27 september) Bra enligt Enström är inte tillräckligt bra. Svenska Dagbladet s.4

Arvidsson, C (2012, 21 november) Ombytta roller i försvarspolitik. Svenska Dagbladet, s.4.

Atterstam, I. (2010, 4 augusti) Biverkningar blir valfråga. Svenska Dagbladet s.6

Augustsson, T. (2014, 12 april). Dragkampen om Sveriges ubåtar. Svenska Dagbladet s. 8-11

Blomberg, C. (2018, 28 april). Kära Annika!. Svenska Dagbladet, s. 6.

Brandel, T (2010, 10 januari) Stöd rätten till värdigt slut. Svenska Dagbladet s.8

Bratt, A (2012, 8 maj) Så vill Hägglund krympa svenskarnas midjemått. Dagens Nyheter, s.8

Ennart, H. (2011, 2 november). Lag mot semlor går inte. Svenska Dagbladet, s 6.

Eriksson, G (2013, 24 november) Hägglund vill läka såren efter vaccin, s.8

Eriksson, K (2017, 17 november). Glastak finns överallt. Dagens Nyheter, s.8-13

Eriksson, G (2012, 19 april). Oppositionen nöjd med valet. Svenska Dagbladet, s.14

Eriksson, K (2013, 14 september) Försvarsministern vill se fler kvinnliga generaler, s.24.

Eriksson, K (2017 28 juli) Populär i många läger - men Hultqvist kan förlora striden, s.10

Eriksson, K, Olsson, H (2017, 19 mars) Gråsossarnas revansch. Dagens nyheter, s.8-13

Eriksson, K, Rosén, H (2015, 5 april) Mötet som avgjorde Saudiavtalets öde. Dagens Nyheter, s.8-10

Gudmundson, P (2015, 13 januari) Han stoppar pipan i säcken. Svenska Dagbladet s.4.

Gudmundson, P (2018, 3 september). Lämna tillbaka pengarna, Hultqvist. Svenska Dagbladet

Gummesson (2017, 10 januari) Hultqvist fortsätter att reta upp Alliansen. Svenska Dagbladet, s.12

Gummesson, J (2018, 17 maj) Hultqvist går på offensiven mot Försvarsmakten, s.14

Gummesson, J (2017, 14 juni) Regeringen säger ja till brittisk elitstyrka. Svenska Dagbladet, s.7

Gummesson, J (2017, 14 april) Widman: Hultqvist borde ha informerat om elitstyrkan JEF. Svenska Dagbladet, s.14

Gummesson, J (2018, 31 maj) Israeliska robotar-känsligt för regeringen. Svenska Dagbladet, s.9

Gummesson, J (2016, 11 januari) Hultqvist slapp göra värnplikt av samvetsskäl. Svenska Dagbladet s.12-13.

s.2.

Hallenhagen, E (2018 30 augusti) Minister i tårar efter SVD:s reportage. Svenska Dagbladet s.18

Hennel, L. (2014, 29 juli). Hägglunds humor grane med jante. Svenska Dagbladet, s 16-17.

Helmerson, E (2014, 5 september) Misstänkt Kinabluff. Dagens Nyheter s.5.

Holmström, M (2012, 19 april) M väljer säkert kort. Svenska Dagbladet, s.14

Holmström, M (2014, 15 januari) Inga nedskärningar i försvaret. Svenska Dagbladet, s.12

Holmström, M & Åsell, Y (2013, 17 maj) Beredskap i hetluften. Svenska Dagbladet, s.10-11

Holmström, M (2017 21 september) Hultqvist slår tillbaka mot ryskt uttalande. Dagens Nyheter, s.14

Holmström, M, Hansson, A (2018, 12 mars) Ministern vid gränsen där konflikten växer. Dagens Nyheter, s. 6-7

Holmström, M (2013, 16 januari) Försvarspolitikens fortsatt obegriplig. Svenska Dagbladet. Hämtad 2018-12-30 från: <https://www.svd.se/forsvarspolitikens-fortsatt-obegriplig>

Holmström, M (2013, 21 mars) ÖB fick salva från Enström. Svenska Dagbladet s.6-7

Karlsson, M (2018, 4 april) Aprilskämten: en tradition på väg bort. Svenska Dagbladet s.8

Kjöller, H. (2012, 2 februari) Inget ljus i KD:s tunnel. Dagens Nyheter, s.4

Kjöller, H. (2018, 19 april) Både fel och förutsägbart när SVT beskriver försäkringskassan. Dagens nyheter, s.4

Krafft, S. (2014, 1 januari) Han tacklar allvar med humor. Dagens Nyheter, s.18

Larsson, M. (2011, 6 februari). Hägglund har haft sina chanser. Dagens Nyheter, s. 21.

Larsson, M (2013, 13 september) Hägglunds vårdutspel mötte hårt motstånd. Dagens Nyheter s.12.

Larsson, M (2012, 22 januari) Kampen om de gudfruktiga. Dagens Nyheter s.16-20.

Ledel, J (2017 29 juli) Om S vinner nästa val kan Hultqvist komma tillbaka. Svenska Dagbladet, s. 9

Lindholm, A (2017, 1 december) Ministern om svettmiljonerna: Alarmerande. Dagens Nyheter s.13

Mellgren, F (2018, 5 april) Ingen riksdagsdebatt om haveriet med nya karolinska. Svenska dagbladet s.18

Nilsson, D (2010, 13 augusti) Kommuner ska tvingas införa vårdnadsbidrag, Svenska Dagbladet, s.6

Nordlund, L (2017 10 januari) Ansvarslös alliansfrihet. Svenska Dagbladet s.4

Paulsen, R. (2018, 8 januari) Vi förvaltar oss till döds. Dagens Nyheter, s.6.

Sköld, J (2017, 26 september) Något är väldigt fel. Dagens nyheter s.11

Sköld, J (2018, 19 mars). Bali lämnar partistyrelsen. Dagens Nyheter, s. 15

Stenberg, E (2017, 8 november) Sverige, Finnland och USA i nytt militärt samarbete. Dagens Nyheter, s.11

Stiernstedt, J (2012, 24 februari) Ja till insemination tungt för KD. Svenska Dagbladet, s.6

Suni, A (2017, 7 juli) Strandhäll om vårdkaoset: extremt bekymmersamt. Svenska Dagbladet. Hämtad: 2018-12-13 från: <https://www.svd.se/strandhall-om-varodkaoset-extremt-bekymmersamt>

Thurfjell, G. (2018, 24 mars) När vi inte får blossa längre är fiktionens rökare ett snyggt substitut. Dagens nyheter, s.2

TT, (2018, 29 januari) Polisen får ingen eget DNA-register. Svenska Dagbladet. Hämtad 2018-12-15 från <https://www.svd.se/polisen-far-inget-eget-dna-register>

TT, (2017 14 december) Majoriteten för bortre gräns i sjukvården. Svenska Dagbladet. Hämtad 2018-12.30 från <https://www.svd.se/majoritet-for-bortre-grans-i-sjukforsakringen>

Wennström, J, (2010, 10 augusti). Det mänskliga kan inte kommenderas fram. Svenska dagbladet, s. 4

Wolodarski, P. (2012 12 december). Peter Wolodarski: Regeringen har en skyldighet att utreda vad som gick snett. Dagens Nyheter, s. 5.

Åkerman, M (2013, 22 april) Enström: Sverige ska ha beredskap. Svenska Dagbladet. Hämtad från 2018-12-31: <https://www.svd.se/enstrom-sverige-ska-ha-beredskap>

Österberg, T (2017, 8 september) Hultqvist kritisk mot Ryssland. Svenska Dagbladet, s.8